

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Foto: ATKB

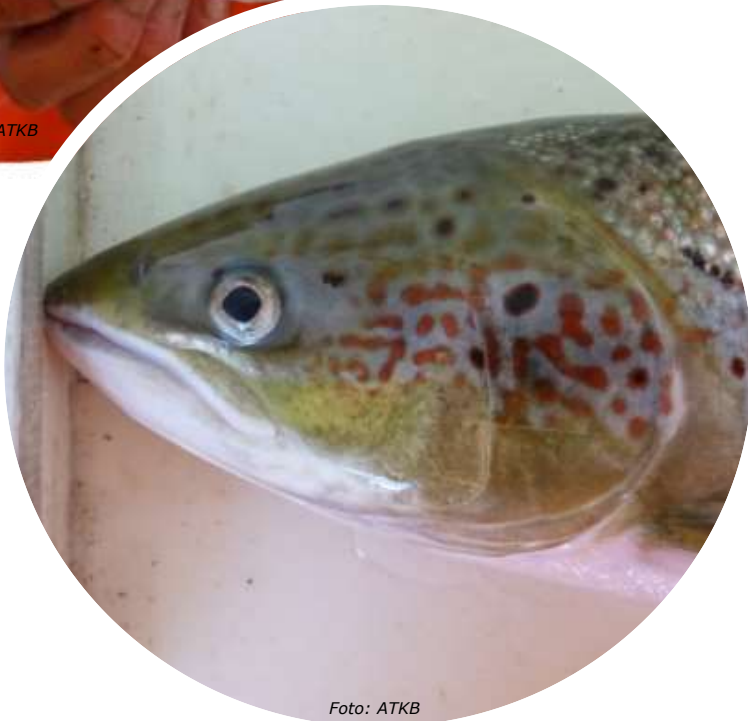

Foto: ATKB

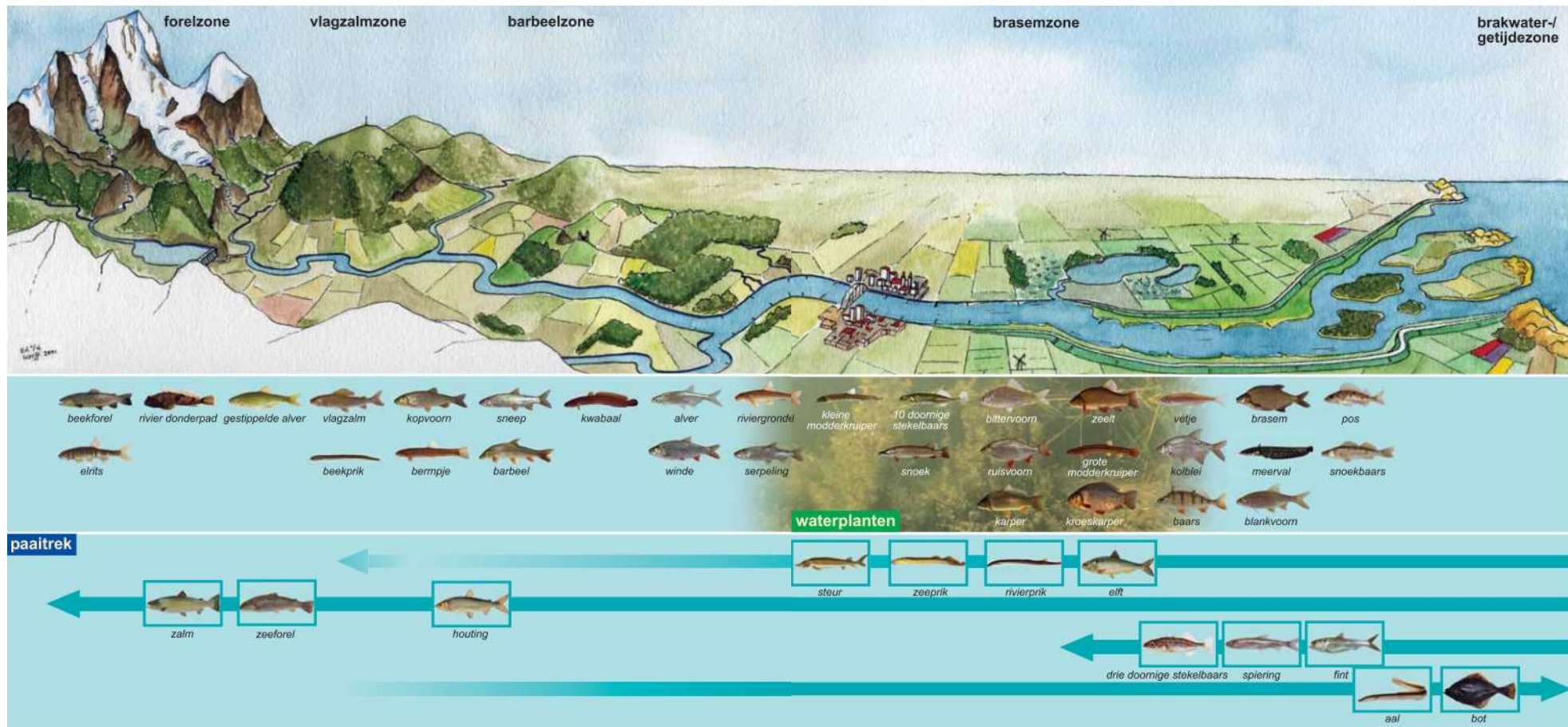
Vissen over de grens

Internationale samenwerking in riviercommissies

Bijeenkomst Vissennetwerk
Jochem Hop RWS-WVL
Zwolle, 12 juni 2024

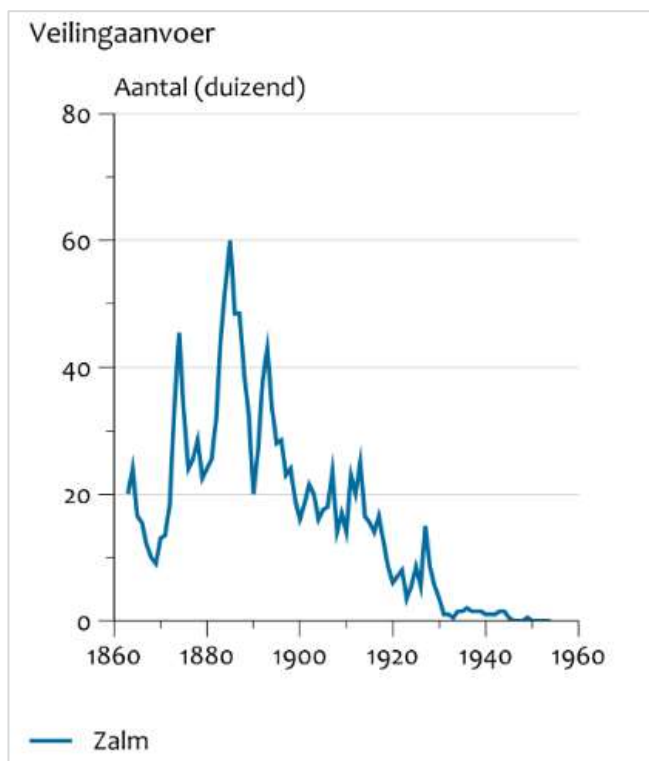
Vissen kennen ook grenzen...

Bron: Zoetemeyer & Lucas, 2001. Basisboek Visstandbeheer

Wanneer een grens wordt overschreden...

Bron: Visserijstatistieken, RIVO (CBS/sep10/1225)

Foto's: ATKB

Oprichting Rijncommissie

- Ernstige vervuiling van de Rijn;
- Nederland brengt probleem ter sprake;
- Zalmcommissie (Zalmverdrag van 1885) erkent het probleem, maar dit overstijgt haar mandaat;
- Zwitserland initieerde notawisseling met Bondsrepubliek Duitsland, Frankrijk, Luxemburg en Nederland;
- Oprichting Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn tegen Verontreiniging (1950).

OVEREENKOMST NOPENS DE INTERNATIONALE COMMISSIE TER
BESCHERMING VAN DE RIJN TEGEN VERONTREINIGING

De Regeringen van de Bondsrepubliek Duitsland, de Franse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg, het Koninkrijk der Nederlanden en de Zwitserse Bondsstaat,

geleid door de wens het water van de Rijn zuiver te houden,

ernaar strevend de verdere verontreiniging van de Rijn te verhinderen en zijn huidige toestand te verbeteren,

in de overtuiging dat dit een dringende taak is, en

met de bedoeling de reeds sinds 1950 op dit gebied bestaande samenwerking der ondertekenende Regeringen te verstevigen,

zijn als volgt overeengekomen:

Artikel 1

De ondertekenende Regeringen zetten hun samenwerking op het gebied van de bescherming van de Rijn tegen verontreiniging stroomafwaarts van het Bodemeer voort in het kader van de Internationale Commissie ter bescherming van de Rijn tegen verontreiniging.

Artikel 2

1. De Commissie dient:

- a) alle onderzoeken die noodzakelijk zijn ter vaststelling van de aard, omvang en herkomst van de verontreiniging van de Rijn voor te be-

Juridische basis

- Internationale samenwerking gebaseerd op verdragen;
- Verdrag inzake de Bescherming van de Rijn” (1999);
- Centraal staat het behoud, de verbetering en de duurzame ontwikkeling van het ecosysteem van de Rijn;
- Verbinding van ecologische, economische en sociale belangen;
- Uitvoering gecoördineerd door het internationale secretariaat te Koblenz.

1 november 1986

- Brand Sandoz-fabriek Bazel;
- Enorme publieke druk op beleidsmakers;

Foto's: Badische Zeitung/dapd

Rijnactieprogramma

*De rijn weer zo schoon dat
er zalmen in zouden
kunnen leven...*

Foto: ATKB

AKTIE PROGRAMMA "RIJN"

uitgewerkt door de

Internationale Commissie
ter bescherming van de Rijn tegen verontreiniging

en vastgesteld door de
8e ministersconferentie
over de verontreiniging van de Rijn
op 1 oktober 1987 te Straatsburg

Ontwikkelingen

- Strengere eisen riool- en afvalwaterzuiveringsinstallaties;
- Zuivering voor de verwijdering van fosfor en nitraat;
- Overstromingen 1993/1995) → Actieplannen Hoogwater;
- Verankering van milieu- en waterbescherming in doelstellingen Europese unie (1993);
- Europese Kaderrichtlijn Water (2000);

Andere rivieren volgen...

- Maas
- Schelde
- Eems

ISC CIE

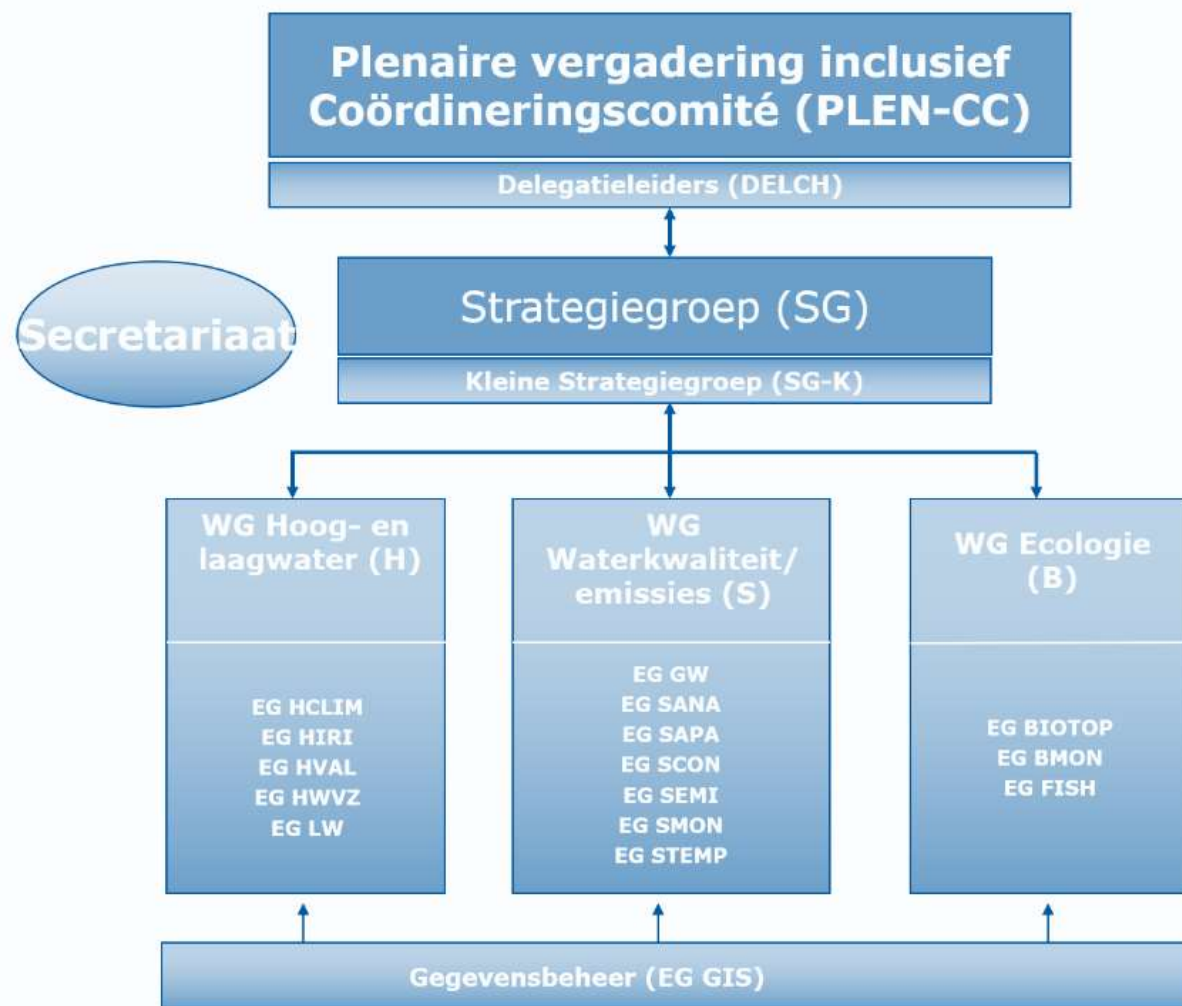
Die Ems | De Eems

Flussgebietseinheit Ems
Stroomgebieddistrict Eems

Organisatiestructuur

- Expertgroepen
- Werkgroepen
- Strategiegroep
- Plenaire vergadering

Bron: ICBR

→ Ministerconferenties: bindende besluiten over belangrijke politieke kwesties

Thema's

- Rijn;
  - Ecologie;
  - Waterkwaliteit;
  - Vervuiling;
  - Hoogwater;
  - Klimaatverandering;
  - Laagwater;
  - Gebruiksfuncties.
- Uiterwaarden;
  - Biotoopnetwerk;
  - Passeerbaarheid;
  - Flora en fauna.

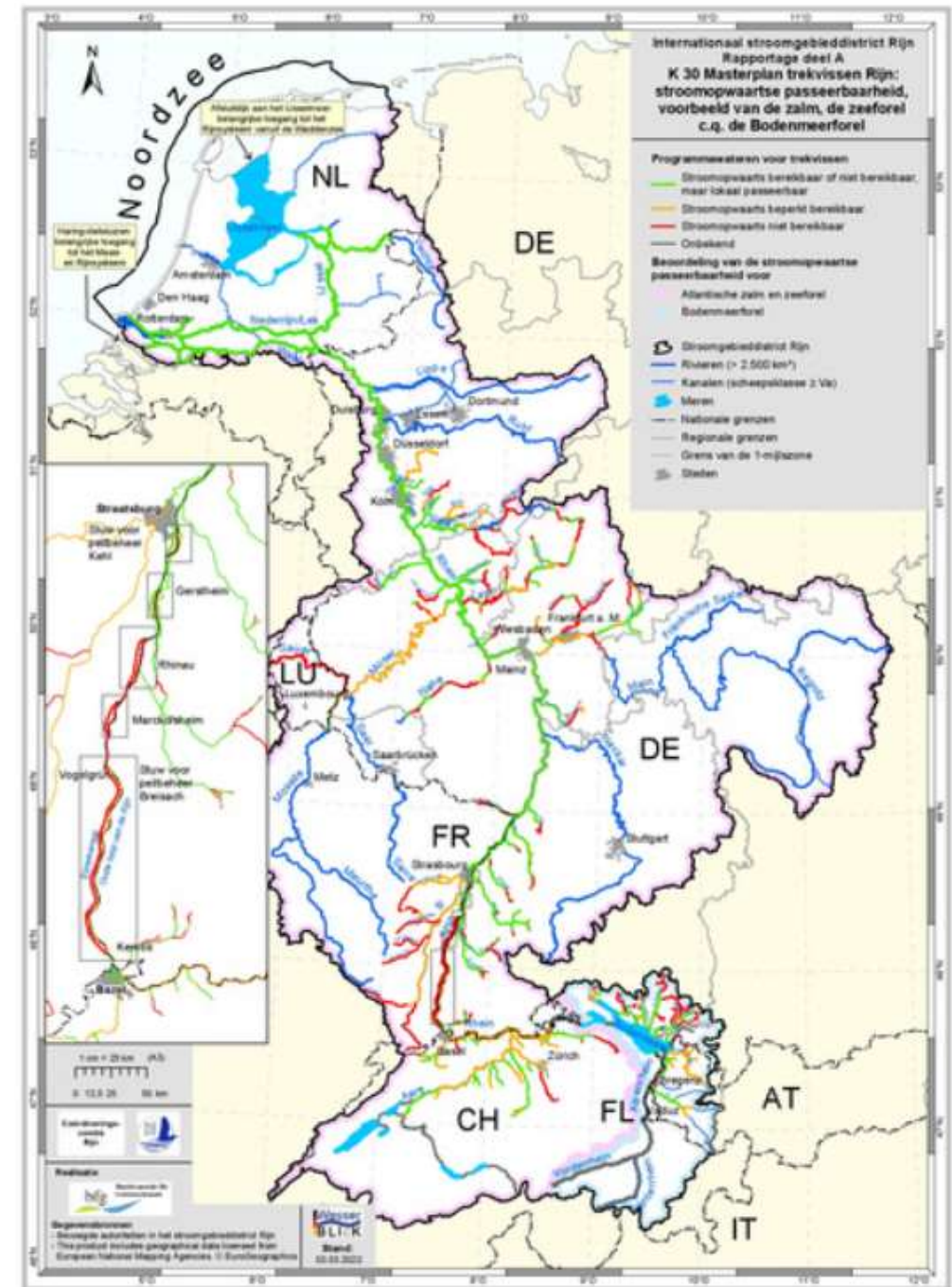

Foto: Rijkswaterstaat | H. van Reeken

Trekvissen...

Atlantische zalm, zeeforel, elft, fint, houting, sneep, zeeprik, rivierprik, aal...

- Terugkeerders;
- Uitzetmaatregelen;
- Voortplanting.

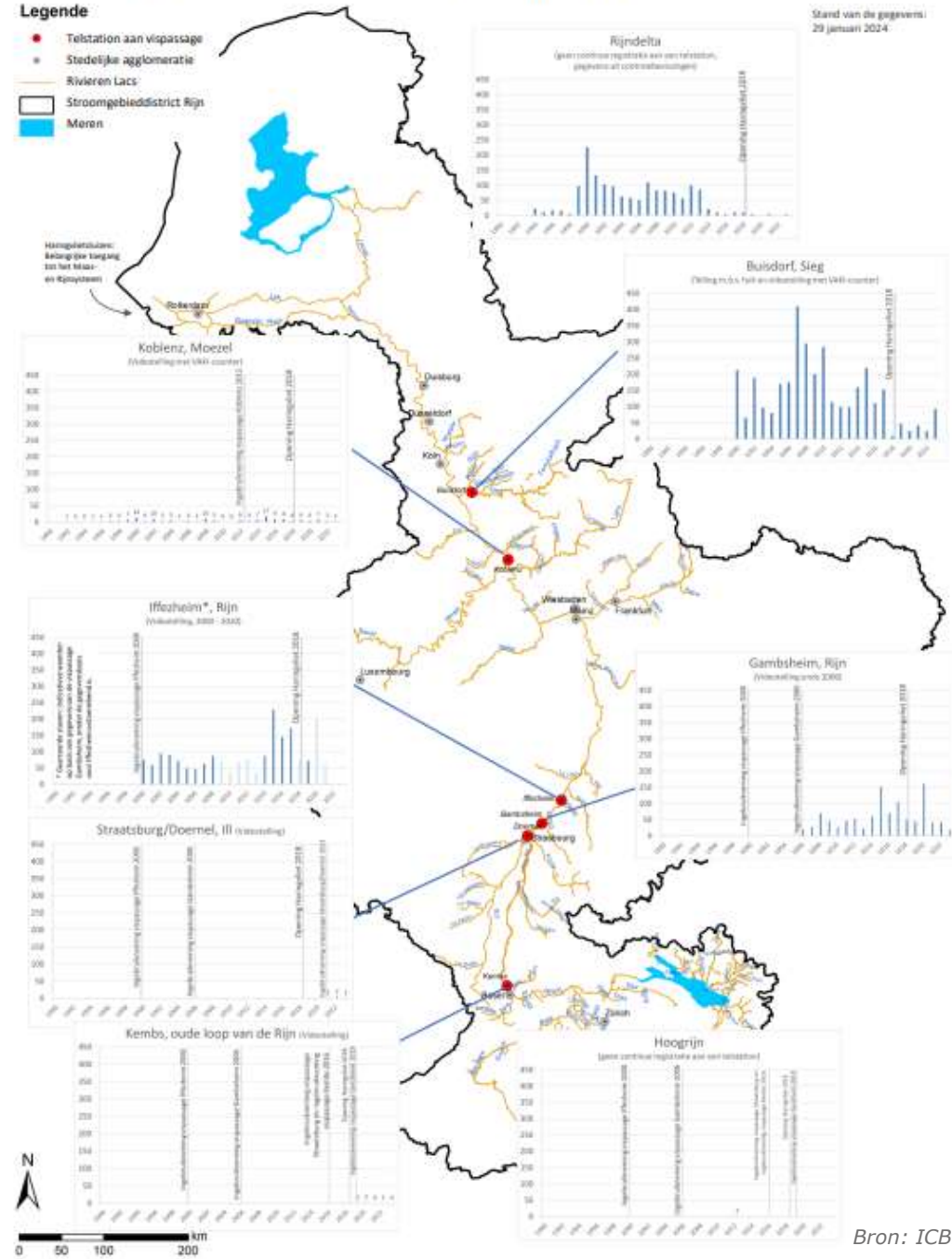
→ Masterplan Trekvisserij Rijn (2018)

Getelde zalmen aan telstations in het Rijnsysteem

Legende

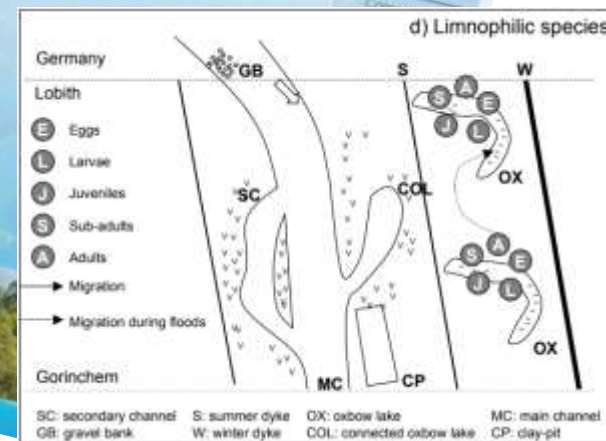
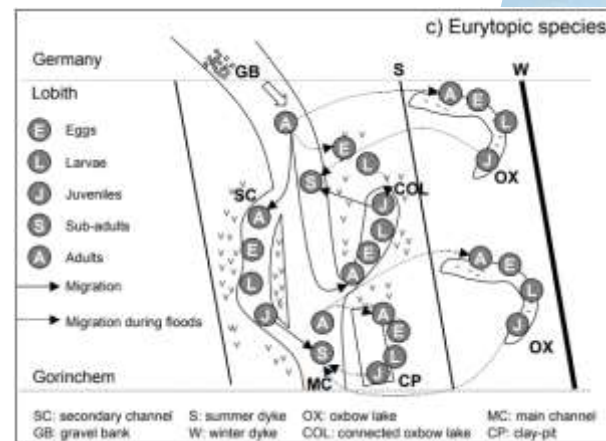
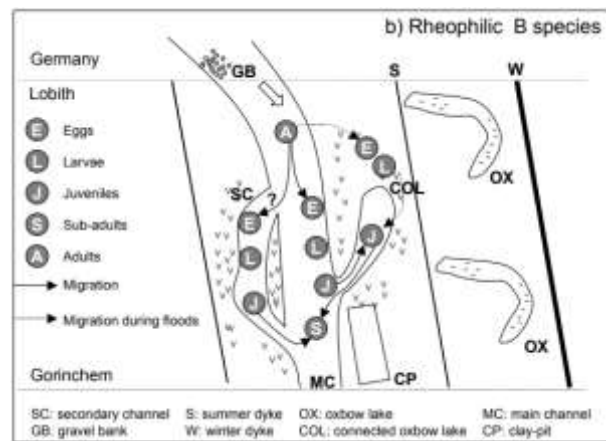
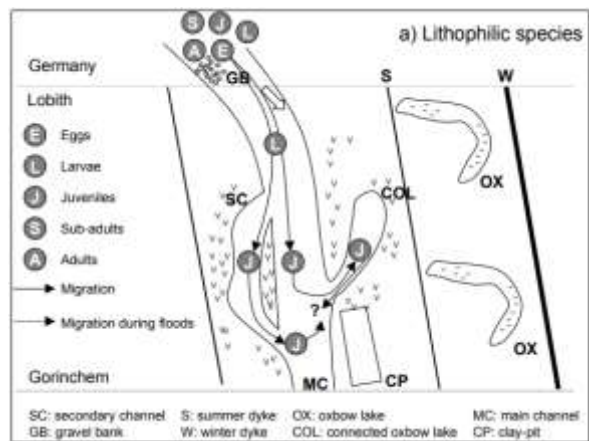
- Telstation aan vispassage
- Stedelijke agglomeratie
- Rivieren Lacs
- Stroomgebiedsdistrict Rijn
- Meren

Bron: ICBR

... maar ook andere rivierfissen

Afbeeldingen: Grift, 2001. How fish benefit from floodplain restoration along the lower River Rhine

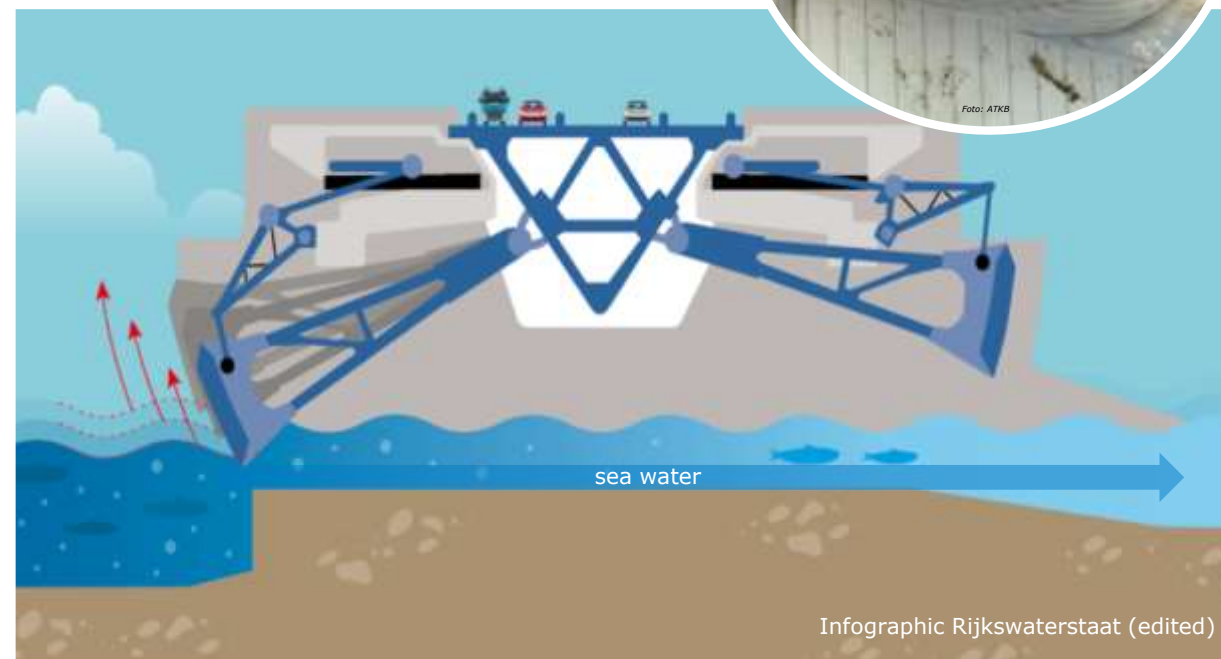

Foto's: Sportvisserij Nederland

Successen programma Rijn2020 - ecologie

- 140 km² uiterwaard hersteld;
- 124 uiterwaardwateren verbonden met hoofdstroom;
- 166 km Rijnsoever ecologisch heringericht;
- Bijna 600 vismigratieknelpunten in Rijn en zijrivieren aangepakt
- Zalm is terug in de Rijn en plant zich op natuurlijke wijze voort;
- Haringvlietsluizen op een kier.

Op naar 2040...

Bron: ICBR

Onze visie voor 2040:

Een groen lint van natuurgebieden langs de Rijn vormt het leefgebied van talrijke soorten die van water houden en verzacht de gevolgen van de klimaatverandering. De zalm kan van de Noordzee tot aan de waterval van Schaffhausen zwemmen en de "kraamkamers" in de zijrivieren bereiken.

Rijn 2040

Dank voor jullie aandacht!

- <https://www.iksr.org/nl/>
- <https://www.meuse-maas.be>
- <https://www.isc-cie.org/>
- <https://www.ems-eems.de/nl/>

(Bron: Rijkswaterstaat)